

व्यवसायिक सुरक्षा, आरोग्य व कामगारांचे कल्याण या क्षेत्रात उत्तम कामगिरी करणाऱ्या नोंदणीकृत कारखान्यांना “नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य” या नावाने देण्यात येणाऱ्या पुरस्काराच्या निकष व कार्यपद्धतीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
शासन निर्णय क्र. एफएसी २०२६/प्र.क्र.०६/कामगार-४
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: ०२ फेब्रुवारी, २०२६

वाचा : - १) विभागाचा शासन निर्णय क्र. एफएसी २०१८/प्रक्र ५५२/कामगार-४,
दि. ०८.०३.२०२३
२) संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र
क्र. औसुवआ/आस्थापना/नामेलो २०२५-२६/८४२६/१, दि. १४.११.२०२५

प्रस्तावना :-

व्यवसायिक कामगारांना उत्तम स्वास्थ्य, सुरक्षितता व कल्याणकारी योजनांचा लाभ मिळावा यासाठी महाराष्ट्र शासन सतत प्रयत्नशील आहे. यामध्ये कारखाना व्यवस्थापनाचाही सहभाग मोलाचा आहे. ही बाब लक्षात घेऊन कारखाना व्यवस्थापनानेही स्वयंस्फूर्तीने कामगारांच्या सुरक्षेसाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. यासाठी कारखाना व्यवस्थापनास प्रोत्साहन मिळावे म्हणून काही उपाययोजना करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. याचाच एक भाग म्हणून व्यवसायिक सुरक्षा, आरोग्य व कामगार कल्याण या क्षेत्रात उत्तम कामगिरी करणाऱ्या कारखान्यांना दिनांक ०४ मार्च या दिवशी राष्ट्रीय सुरक्षा दिनाचे औचित्य साधून व्यवसायिक सुरक्षा, आरोग्य व कामगारांचे कल्याण या क्षेत्रात उत्तम कामगिरी करणाऱ्या कारखान्यांना “नारायण मेघाजी लोखंडे औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य” या नावाने पुरस्कार प्रदान करण्याच्या अनुषंगाने दि.०८.०३.२०२३ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला होता.

कालानुरूप औद्योगिक क्षेत्रामध्ये अनेक बदल झालेले आहेत. शासन निर्णय दि. ०८.०३.२०२३ अन्वये देण्यात येणाऱ्या “नारायण मेघाजी लोखंडे औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य पुरस्कार” या पुरस्काराच्या निकषामध्ये धोकादायक कारखाने या वर्गवारीत देण्यात येणाऱ्या पुरस्काराच्या दृष्टीने सदर व्याख्येमध्ये अधिक स्पष्टता आणणे, पुरस्काराच्या खर्चासाठी लेखाशीर्ष समाविष्ट करणे, निवड समितीचे पुनर्गठन करणे, तसेच सदर शासन निर्णयातील त्रुटी आढळून आलेल्या निकषांमध्ये सुधारणा करणे यासाठी संदर्भ क्र. ०१ येथील शासन निर्णयामध्ये सुधारणा करणे आवश्यक होते. सबब, या पुरस्काराच्या निकष, निवड व कार्यपद्धतीमध्ये सुधारणा करण्याच्या अनुषंगाने शासन निर्णयामध्ये आवश्यक सुधारणा करून प्रस्ताव सादर करण्यासाठी विभागाच्या दि.१३.११.२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई यांना कळविण्यात आले होते.

संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई यांनी दि. १४.११.२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये पुरस्काराचे सुधारीत निकष आणि कार्यपद्धती निश्चित करून अहवाल सादर केलेला आहे. सदर अहवालाच्या अनुषंगाने “नारायण मेघाजी लोखंडे औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य” या पुरस्काराचे निकष, पुरस्कारार्थीची निवड करण्यासाठी निवड समिती आणि कार्यपद्धती या बाबींमध्ये सुधारणा करणे शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

“नारायण मेघाजी लोखंडे औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य” या नावाने पुरस्कार देण्याच्या अनुषंगाने दि. ०८.०३.२०२३ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला होता. सदरचा शासन निर्णय अधिक्रमित करून पुरस्काराच्या नावामध्ये “नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य” असा बदल करून त्यामध्ये खाली नमूद केलेल्या सुधारीत निकषांना मान्यता देण्यात येत आहे :-

१) पुरस्कार स्पर्धेत भाग घेण्यासाठीच्या अटी व शर्ती : -

- १) महाराष्ट्रातील नोंदणीकृत कारखाने या स्पर्धेत भाग घेऊ शकतात.
- २) कारखान्यातील उत्पादन प्रक्रिया पुरस्काराच्या वर्षापूर्वी कमीत कमी तीन कॅलेंडर वर्षांपूर्वी चालू झालेली असणे आवश्यक आहे, तसेच कारखान्यास कायमस्वरूपी परवाना प्राप्त झालेला असावा.
- ३) भाग घेणाऱ्या कारखान्यांनी विहीत नमुन्यातील अर्ज निश्चित केलेल्या कालावधीत सादर करणे आवश्यक आहे.
- ४) अर्जासोबत खालीलप्रमाणे प्रवेश शुल्क भरणे आवश्यक राहिल.

अ) २५० पर्यंत कामगार संख्या असणारे कारखाने	- रुपये १५००/-
ब) २५१ ते ५०० पर्यंत कामगार संख्या असणारे कारखाने	- रुपये २०००/-
क) ५०१ ते १००० पर्यंत कामगार संख्या असणारे कारखाने	- रुपये ३०००/-
ड) १००० पेक्षा जास्त कामगार संख्या असणारे कारखाने	- रुपये ४५००/-

सदर शुल्क ०२३०, कामगार व सेवायोजन, ८००, इतर जमा रकमा, (०१) इतर जमा रकमा, (०१) इतर जमा रकमा (०२३००१०७) या जमेच्या लेखाशीर्षाखाली जमा करण्यात यावे.

- ५) कारखान्याचे “धोकादायक” व “धोकादायक नसणारे” कारखाने असे दोन गट करण्यात येतील. प्रत्येक गटामध्ये २५० पर्यंत कामगार असणारे कारखाने, २५१ व ५०० पर्यंत कामगार असणारे कारखाने, ५०१ ते १००० पर्यंत कामगार असणारे कारखाने व १००० पेक्षा जास्त कामगार असणारे कारखाने असे चार प्रवर्ग करण्यात येतील.
- ६) “धोकादायक” कारखाने म्हणजे व्यवसायिक सुरक्षा, आरोग्य व कामाची स्थिती संहिता, २०२० च्या कलम २ (za) (पूर्वीच्या कारखाने अधिनियम, १९४८ च्या कलम २ (cb)) नुसार धोकादायक प्रक्रिया राबविणारे कारखाने.
- ७) स्पर्धेचे अर्ज स्विकारणे, अर्जाची प्राथमिक छाननी करणे, स्पर्धेसाठी प्रत्येक विभागाकरीता मूल्यमापन समिती गठीत करणे, कारखान्यांकडून प्राप्त झालेले अर्ज कारखाना ज्या विभागात आहे, त्या विभागाच्या मूल्यमापन समितीकडे पाठविण्याची कार्यवाही करणे, विभागीय समित्यांना त्यांचे मुल्यांकन करणे व त्यांचे अहवाल संचालकांनी निश्चित केल्याप्रमाणे राज्यस्तरीय निवड समितीकडे निर्णयार्थ पाठविणे, इत्यादी बाबत आवश्यक कार्यवाही संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई आपल्या स्तरावरून करतील.

- ८) स्पर्धेसाठी अर्ज स्विकारणे, विभागीय समित्यांने त्यांचे मुल्यांकन करणे, राज्यस्तरीय समितीने अंतिम मुल्यांकन करून विजेत्यांचे नांव निश्चित करणे याबाबतचे सविस्तर वेळापत्रक संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई हे या विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करतील.

२) पुरस्काराचे नांव व स्वरूप :-

प्रत्येक प्रवर्गातील पुरस्कार खालीलप्रमाणे असतील.

गट १ - धोकादायक कारखाने

प्रवर्ग	पुरस्काराचे नाव व स्वरूप		
प्रवर्ग १ २५० पर्यंत कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग १ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग १ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग १ कास्य पदक व प्रमाणपत्र
प्रवर्ग २ २५१ ते ५०० पर्यंत कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग २ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग २ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग २ कास्य पदक व प्रमाणपत्र
प्रवर्ग ३ ५०१ ते १००० पर्यंत कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग ३ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग ३ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग ३ कास्य पदक व प्रमाणपत्र
प्रवर्ग ४ १००१ किंवा त्यापेक्षा जास्त कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग ४ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग ४ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट १ - प्रवर्ग ४ कास्य पदक व प्रमाणपत्र

गट २ - धोकादायक नसलेले कारखाने

प्रवर्ग	पुरस्काराचे नांव व स्वरूप		
प्रवर्ग १ २५० पर्यंत कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग १ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग १ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग १ कास्य पदक व प्रमाणपत्र
प्रवर्ग २ २५१ ते ५०० पर्यंत कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग २ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग २ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग २ कास्य पदक व प्रमाणपत्र
प्रवर्ग ३ ५०१ ते १००० पर्यंत कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग ३ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग ३ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग ३ कास्य पदक व प्रमाणपत्र
प्रवर्ग ४ १००१ किंवा त्यापेक्षा जास्त कामगार असलेले कारखाने	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - प्रथम पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग ४ सुवर्ण पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - व्दितीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग ४ रजत पदक व प्रमाणपत्र	नारायण मेघाजी लोखंडे व्यवसायिक सुरक्षा व आरोग्य - तृतीय पुरस्कार गट २ - प्रवर्ग ४ कास्य पदक व प्रमाणपत्र

३) पुरस्कारासाठी कारखान्यांची निवड करण्यासाठी गठीत समिती व तिची कार्यक्षेत्र -

१) व्यवसायिक सुरक्षा, आरोग्य व कामगारांचे कल्याण या क्षेत्रात उत्तम कामगिरी करणाऱ्या कारखान्यांची निवड करण्यासाठी खालीलप्रमाणे राज्यस्तरावर निवड समिती गठीत करण्यात येत आहे :-

अ. क्र.	तपशील	अध्यक्ष/सदस्य
१	संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.	अध्यक्ष
२	उप सचिव (कामगार) मंत्रालय, मुंबई किंवा त्यांनी नामनिर्देशित केलेले प्रतिनिधी.	सदस्य

३	संचालक, राष्ट्रीय सुरक्षा परिषद, मुंबई किंवा त्यांनी नामनिर्देशित केलेले प्रतिनिधी.	सदस्य
४	संचालक (सुरक्षा), कारखाना सलाह सेवा एवं श्रम संस्थान महानिदेशालय, व्यवसायी सुरक्षा और स्वास्थ्य भवन, सायन, मुंबई किंवा त्यांनी नामनिर्देशित केलेले प्रतिनिधी.	सदस्य
५	अपर संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.	सदस्य सचिव

२) राज्यस्तरीय निवड समिती प्रत्येक प्रवर्गातील गुणानुक्रमाने पाच कारखान्यांची निवड करील. या पाच कारखान्यांना राज्यस्तरीय निवड समितीपुढे संबंधित कारखान्यातील सुरक्षा, आरोग्य व कल्याणकारी योजना याबाबत केलेल्या उल्लेखनीय कामासंबंधी सादरीकरण करावे लागेल.

३) राज्यस्तरीय निवड समिती कारखान्याच्या सादरीकरणास १० पैकी गुण देईल. तसेच मूल्यांकन समितीने दिलेल्या गुणांची छाननी राज्यस्तरीय निवड समिती करेल.

अशा प्रकारे मूल्यांकन समितीने दिलेले गुण व राज्यस्तरीय निवड समितीचे गुण असे मिळून राज्यस्तरीय निवड समिती अंतिम गुण निश्चित करून प्रत्येक प्रवर्गात बक्षिसपात्र ३ कारखान्यांची नावे निश्चित करेल व आवश्यक वाटल्यास प्रत्येक प्रवर्गात उत्तेजनार्थ बक्षिस म्हणून प्रमाणपत्र देण्याचा निर्णय घेईल. प्राप्त अर्जांची संख्या विचारात घेऊन बक्षिसांची संख्या कमी/जास्त करण्याचा अधिकार राज्य निवड समितीस राहिल.

४) राज्यस्तरीय निवड समिती सुरक्षा सप्ताहामध्ये पुरस्कार विजेत्या कारखान्यांची नावे घोषित करतील व त्याप्रमाणे संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई हे बक्षिस वितरण सोहळा आयोजित करतील.

४. कारखान्यास पुरस्कार स्पर्धेत भाग घेण्याचा प्रवेश अर्ज प्रपत्र “अ” प्रमाणे असेल. तसेच मूल्यमापन समितीसाठी मार्गदर्शक सूचना प्रपत्र “ब” प्रमाणे असतील.

५. व्यवसायिक सुरक्षा, आरोग्य व कामगारांचे कल्याण या क्षेत्रात उत्तम कामगिरी करणाऱ्या कारखान्यांच्या पुरस्काराकरीता तसेच आयोजित करावयाच्या बक्षिस समारंभ इ. प्रयोजनार्थ होणारा खर्च संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय यांनी त्यांच्या औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयाचे बळकटीकरण आणि सुरक्षाविषयक व आरोग्य विषयक बाबींची प्रभावी अंमलबजावणी (२२३० ५७९३) २६ जाहिरात व प्रसिध्दी या लेखाशिर्षाखाली मंजूर केलेल्या एकूण अनुदानातून भागवावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०२०२१८०९१६०३१० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मोहनदास भुसारे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. मंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- २) मा. राज्यमंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
- ४) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई.
- ५) कामगार आयुक्त, कामगार आयुक्तालय, वांद्रे (पू) मुंबई -५१.
- ६) संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.
- ७) संचालक, राष्ट्रीय सुरक्षा परिषद, मुंबई.
- ८) संचालक (सुरक्षा), कारखाना सलाह सेवा एवं श्रम संस्थान महानिदेशालय, व्यवसायी सुरक्षा और स्वास्थ्य भवन, सायन, मुंबई.
- ९) उप सचिव (कामगार -४) उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
- १०) कक्ष अधिकारी (प्रशासन-१) उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
- ११) निवडनस्ती (कामगार-४) उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग

प्रपत्र “अ”

ENTRY FORM FOR NARAYAN MEGHAJI LOKHANDE OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH AWARD ----- (Year)

(1)	Name & Address of Factory							
(2)	Contact person name, Mobile No. & email id							
(3)	Permanent Licence No. under Factories Act & Renewed upto Year							
(4)	Maximum number of workers for which factory is holding license under Factories Act							
(5)	Type of Factory [Hazardous as per Section 2(cb) of Factories Act, 1948 & Rule 2(O) of M.F.R., 1963 or Other]	Hazardous/Other						
(6)	Year wise manhours worked including Contract & other types workers	Year	Y 1		Y 2		Y 3	
		Manhours worked						
Safety								
(7)	Year wise reportable accidents & man days lost.	Year	Y 1		Y 2		Y 3	
			No.	Mandays lost	No.	Mandays lost	No.	Mandays lost
		Fatal Accidents						
		Serious Accidents Causing partial or total disablement						
		Total						
(8)	Year wise accident severity rate	Year	Y 1		Y 2		Y 3	
		Severity Rate	(S 1)		(S 2)		(S 3)	
(9)	Average accident severity rate for 3 years = $S = (S1+S2+S3) / 3$							

(10)	Year wise accident frequency rate	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Frequency Rate	(F 1)	(F 2)	(F 3)
(11)	Average accident frequency rate for 3 years = $F = \frac{(F1+F2+F3)}{3}$				
(12)	Largest accident free period during previous 3 years	From ----- to -----			
(13)	Year wise dangerous occurrences	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Number of Occurrences			
(14)	Year wise frequency rate of dangerous occurrence	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Frequency rate	(d 1)	(d 2)	(d 3)
(15)	Average frequency rate of dangerous occurrence = $D = \frac{(d1+d2+d3)}{3}$				
(16)	Year wise Date of Safety Audit	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Date			
(17)	Year wise Date of Pressure Vessel/Plant/Lifting Machinery testing	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Date			
(18)	If applicable year wise Name of Safety Officer	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Name of safety officer			
Health					
(19)	Year wise date of Medical Examination by Certifying Surgeon/Qualified Medical Practitioner	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Date			
(20)	If applicable year wise name of Medical Officer appointed	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Name of medical officer			
(21)	Year wise Occupational diseases reported & Frequency rate	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Number of occupational diseases reported			
		Frequency rate	(O 1)	(O 2)	(O 3)
(22)	Average Frequency rate of occupational disease = $O = \frac{(O1 + O2 + O3)}{3}$				

Welfare					
(23)	If applicable Year wise Name of qualified Welfare Officer	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Name of Welfare Officer			
(24)	If applicable whether canteen/lunch room provided	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Yes/No			
(25)	If applicable whether Creche room provided	Year	Y 1	Y 2	Y 3
		Yes/No			

Note1-For definitions and calculation of accidents statistics refer IS 3786-1983

- a. Severity rate = $\frac{\text{Man-hours lost due to reportable accidents} \times 1000000}{\text{Man-hours worked}}$
- b. Frequency rate = $\frac{\text{Number of reportable accidents} \times 1000000}{\text{Man-hours worked}}$
- c. Man- hours lost in case of fatal accident shall be taken as 6000

Note 2- Factory will not be consider for award if –

- a. Applies under wrong ‘type’ of factory as given at clause 4 of this application.
- b. Factory does not pay necessary entry fee as specified in this government resolution.
- c. All information as per this application form is not submitted.

Note 3 - Data required in this application is for 3 years preceding the year for which award is being given. Which is mentioned as Y1, Y2, Y3 in this application form.

Signature of
Occupier/Manager of Factory
with seal

Enclosed – GRAS Chalan No.....of Rs..... in favor of ‘Director Industrial Safety & Health’.

प्रपत्र - “ब”

मुल्यमापन समितीस मार्गदर्शक सूचना -

राज्यस्तरीय निवड समिती प्रत्येक विभागात एक मुल्यमापन समिती गठीत करेल. अशी समिती स्पर्धेत भाग घेतलेल्या कारखान्यास पूर्वसूचना देऊन भेट देईल व प्रपत्र “अ” नुसार अर्जात भरलेल्या माहितीची खातरजमा करेल व १०० पैकी खालीलप्रमाणे गुण देऊन निवड समितीस अहवाल सादर करेल.

१) सेफ्टी विभाग-कमाल गुण ८०

अ) अनु.क्र.(९) साठी कमाल ३० गुण -

कारखान्याचे गुण = ३० -

$S \times 30$

Maximum Severity Rate - Minimum Severity Rate

ब) अनु. क्र. (११) साठी कमाल १३ गुण -

कारखान्याचे गुण = १३ -

$F \times 13$

Maximum Severity Rate - Minimum Severity Rate

क) अनु. क्र. (१२) साठी कमाल १८ गुण -

कारखान्याचे गुण = अपघातरहित कालावधी (पुर्ण महिने) $\times ०.५$

ड) अनु. क्र. (१५) साठी कमाल १० गुण -

कारखान्याचे गुण = १० -

$D \times 10$

Maximum Frequency Rate - Minimum Frequency Rate

इ)) अनु क्र. (१६) साठी कमाल ३ गुण -

१. लागू असलेल्या कारखान्यास मागील तीन वर्षात शासन मान्यताप्राप्त सुरक्षा लेखा परीक्षकाकडून सुरक्षा लेखा परीक्षण केल्यास एक गुण व इतर वर्षात अंतर्गत सुरक्षा लेखा परीक्षण केले असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता एक गुण अन्यथा -१ (वजा १) गुण द्यावेत.

२. लागू नसलेल्या कारखान्यास मागील तीन वर्षात शासन मान्यताप्राप्त सुरक्षा लेखा परीक्षकाकडून सुरक्षा लेखा परीक्षण केल्यास एक गुण व इतर वर्षात अंतर्गत सुरक्षा लेखा परीक्षण केले असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता एक गुण अन्यथा ० गुण द्यावेत.

ई) अनु क्र. (१७) साठी कमाल ३ गुण -

सलग एक कॅलेंडर वर्षी प्रेशर वेसेल/प्लँट/लिफ्टिंग मशीन टेस्टिंग केले असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा -१ (वजा १) गुण याप्रमाणे मुल्यांकन करावे.

उ) अनु क्र. (१८) -कमाल ३ गुण -

१. लागू असलेल्या कारखान्यास एक पूर्ण कॅलेंडर वर्षात सुरक्षा अधिकारी कार्यरत असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता -१ (वजा १) असे मूल्यांकन करावे.

२. लागू नसलेल्या कारखान्यास एक पूर्ण कॅलेंडर वर्षात सुरक्षा अधिकारी कार्यरत असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता ० गुण मूल्यांकन करावे.

२) आरोग्य विभाग कमाल गुण - ११

अ) अनु. क्र. (१९) साठी कमाल ३ गुण -

सलग एक कॅलेंडर वर्षात वैद्यकीय अधिकारी यांचेकडून वैद्यकीय तपासणी झाली असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता -१ (वजा १) गुण द्यावेत.

ब) अनु. क्र. (२०) - कमाल ३ गुण -

१. लागू असलेल्या कारखान्यास सलग एक कॅलेंडर वर्षात पात्र वैद्यकीय अधिकाऱ्याची नेमणूक व कार्यरत असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता -१ (वजा १) गुण द्यावेत.

२. लागू नसलेल्या कारखान्यास सलग एक कॅलेंडर वर्षात पात्र वैद्यकीय अधिकाऱ्याची नेमणूक व कार्यरत असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता ० गुण द्यावेत.

क) अनु. क्र. (२२) साठी कमाल ५ गुण -

कारखान्याचे गुण = ५ -

O X 5

Maximum Frequency Rate - Minimum Frequency Rate

३) कल्याणकारी योजना - कमाल ९ गुण

अ) अनु. क्र. (२३) - कमाल ३ गुण -

१. लागू असलेल्या कारखान्यास एक कॅलेंडर वर्षात पात्र वेलफेअर अधिकारी कार्यरत असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता -१ (वजा १) गुण द्यावेत.

२. लागू नसलेल्या कारखान्यास एक कॅलेंडर वर्षात पात्र वेलफेअर अधिकारी कार्यरत असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता ० गुण द्यावेत.

ब) अनु. क्र. (२४) - कमाल ३ गुण -

१. लागू असलेल्या कारखान्यास एक कॅलेंडर वर्षात महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ प्रमाणे कॅन्टीन सुविधा असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता -१ (वजा १) गुण द्यावेत.

२. लागू नसलेल्या कारखान्यास एक कॅलेंडर वर्षात महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ प्रमाणे कॅन्टीन सुविधा असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता ० गुण द्यावेत.

क) अनु. क्र. (२५)-कमाल ३ गुण -

१. लागू असलेल्या कारखान्यास एक कॅलेंडर वर्षात महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ प्रमाणे पाळणाघर सुविधा असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता -१ (वजा १) गुण द्यावेत.

२. लागू नसलेल्या कारखान्यास एक कॅलेंडर वर्षात महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ प्रमाणे पाळणाघर सुविधा असल्यास प्रत्येक वर्षाकरीता १ गुण अन्यथा प्रत्येक वर्षाकरीता ० गुण द्यावेत.

टीप -

१. Severity Rate व Frequency Rate च्या Maximum व Minimum Values राज्य निवड समितीकडून मुल्यमापन समितीस कळविण्यात येतील.
२. एखादी बाब दिलेल्या कारखान्यास लागू नसेल व पुर्तताही नसेल तर ० गुण द्यावेत. तसेच एखादी बाब लागू नसतानाही पूर्तता असेल तर पूर्ण गुण द्यावेत
